

**SĂ EXPLORĂM
DIABETUL
CU BUFNIȚE**

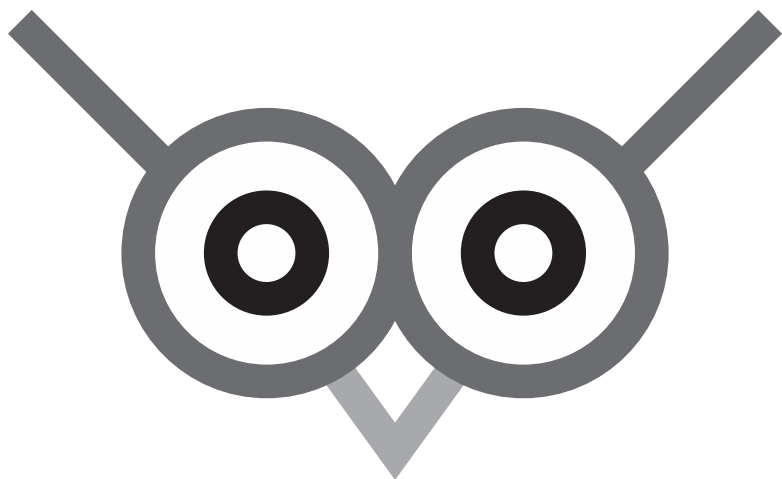
Libris.RO

Respect pentru oameni și cărți

Libris .RO

Respect pentru oameni și copii

SĂ EXPLORĂM DIABETUL CU BUFNIȚE

Eseuri etc.

Traducere din engleză și note de
Ruxandra Tudor

DAVID SEDARIS

 Narator

POVEȘTI
REALE,
BINE
SCRISE

Titlul original al acestei cărți este: *Let's Explore Diabetes with Owls: Essays etc.* de David Sedaris.

Copyright © 2013 by David Sedaris

© Publica, 2017, pentru ediția în limba română

Toate drepturile rezervate. Nicio parte din această carte nu poate fi reprodusă sau difuzată în orice formă sau prin orice mijloace, scris, foto sau video, exceptând cazul unor scurte citate sau recenzii, fără acordul scris din partea editorului.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

SEDARIS, DAVID

Să explorăm diabetul cu bufnițe : eseuri etc. / David Sedaris;

trad. din lb. engleză de Ruxandra Tudor. - București : Publica, 2017

ISBN 978-606-722-261-6

I. Tudor, Ruxandra (trad.)

821.111

NARATOR este o marcă înregistrată a editurii PUBLICA

EDITORI: Cătălin Muraru, Silviu Dragomir

DIRECTOR EXECUTIV: Bogdan Ungureanu

DESIGN: Alexe Popescu

CORECTORI: Rodica Crețu, Liliana Duță

DTP: Dragoș Tudor

<i>Nota autorului</i>	9
<i>Dentiști fără frontiere</i>	11
<i>Flăcău' lu' tata</i>	19
<i>Gândește diferit</i>	29
<i>Pierderi de memorie</i>	35
<i>O prietenă din ghetou</i>	49
<i>Cap pătrat</i>	63
<i>Dacă aș fi conducătorul lumii</i>	77
<i>Ușurel, tigrule</i>	81
<i>Râzi, Kookaburra</i>	91
<i>Stană de piatră</i>	105
<i>Un e-mail scurt</i>	119
<i>Un tip intră în vagonul-restaurant</i>	125
<i>Autor, autor</i>	141

<i>Obama!!!!</i>	151
<i>În așteptare</i>	159
<i>Mă dezic de căsătoria tradițională</i>	169
<i>Să înțelegem totul despre bufnițe</i>	177
<i>#2 to Go</i>	191
<i>Libertățile sistemului de sănătate și motivele pentru care îmi vreau țara înapoi</i>	203
<i>Nu angajăm persoane prietenoase</i>	207
<i>Gunoii</i>	213
<i>Uite ziua, nu e ziua</i>	225
<i>Atenție unde călcați</i>	239
<i>Un caz complicat</i>	245
<i>Locul preferat</i>	259
<i>Viață de câine</i>	271

Libris .RO

Respect pentru oameni și cărți

Surorii mele Amy

Libris.RO

Respect pentru oameni și cărți

Nota autorului

De-a lungul anilor am întâlnit destul de mulți adolescenți care participă la ceva ce se cheamă „discurs argumentativ”, adică o combinație între monolog și dezbateri. Studenții aleg povestiri sau eseuri deja publicate, le scurtează până la o lungime prestabilită, după care le citesc într-o manieră competitivă. În acest scop, ca pentru „etc.”-ul din subtitlul acestei cărți, am scris șase monologuri scurte pe care tinerii să le poată citi în fața unui juriu. Cred că ar trebui să vă prindeți singuri care sunt acestea. În trei dintre ele sunt femeie, tată și o puștoaică de 16 ani cu un accent britanic fals.

Narator

9

Să explorăm diabetul cu bufnițe

Libris.RO

Respect pentru oameni și cărți

Dentiști fără frontiere

Un lucru care m-a nedumerit în timpul dezbaterilor despre sistemul medical din America a fost discuția despre serviciile sociale și despre cât de ineficiente se presupunea că erau. Planul canadian era comparat cu genocidul, iar cele din Europa, unde pacienții erau lăsați de izbeliște pe niște paturi împruțite, în care așteptau să se inventeze aspirina, stăteau chiar mai rău. Nu știu de unde le vin unora astfel de idei, dar experiența mea din Franța, unde am tot locuit în ultimii treisprezece ani, a fost una decență. La Paris o vizită la domiciliu costă în jur de 50 de dolari. Ultima dată când am avut piatră la rinichi, am fost tentat să apelez la așa ceva, dar ieșea din discuție să aștept chiar și numai zece minute, astfel că am luat metroul până la cel mai apropiat spital. În centrul orașului, unde suntem îndeajuns de norocoși să locuim, avem totul la îndemână. Există o farmacie exact după colț și la două străzi distanță se află cabinetul medicului meu curant, doctorul Médioni.

Mi s-a întâmplat de două ori să sun sâmbăta dimineața și, după ce a răspuns el însuși la telefon, mi-a spus să mă duc la control. Și acest gen de vizite costă tot în jur de 50 de dolari. Ultima dată când am fost la el, aveam o venă roșie exact pe mijlocul globului ocular stâng.

Narator

11

Să explorăm diabetul cu bufnițe

După ce a examinat-o puțin, doctorul Médioni s-a așezat la birou.

— Dacă aș fi în locul dumneavoastră, nu mi-aș face griji, mi-a spus. O afecțiune de acest tip ar trebui să treacă într-o zi sau două.

— Prea bine, dar cum a apărut? l-am întrebat eu. De unde am luat-o?

— De unde luăm majoritatea lucrurilor? a răspuns el.

— Le cumpărăm?!

Înainte de acest episod, în timp ce stăteam într-o zi în pat, am simțit o umflătură pe partea dreaptă, exact sub cutia toracică. Era ca o ciudățenie de ou ascuns sub piele. *Cancer*, mi-am spus eu. Un telefon și, 20 de minute mai târziu, eram întins pe masa de examinare, cu cămașa ridicată.

— A, nu este nimic, mi-a spus medicul. Un mic lipom. Câinii au așa ceva mai tot timpul.

Instantaneu m-am gândit și la alte lucruri pe care le aveau câinii, dar pe care nu le aveam și eu: degete vestigi-ale, de exemplu. Paraziți intestinali.

— Putem să-l scoatem?

— Presupun că putem, dar de ce ați vrea așa ceva?

Medicul m-a făcut să mă simt egoist și prostuț doar pentru că mă gândisem la așa ceva.

— Aveți dreptate, i-am răspuns. O să-mi trag slipul puțin mai sus.

Când l-am întrebat dacă avea să se mărească, a strâns ușor umflătura.

— Da, e posibil să se mai mărească.

— O să se mărească *mult*?

— Nu.

— De ce nu? l-am întrebat.

— Habar nu am. De ce vârfurile copacilor nu ating cerul? mi-a răspuns el părând dintr-odată plictisit.

Cabinetul doctorului Médioni se află la cel de-al treilea etaj al unei clădiri elegante de secol XIX. La plecare mereu îmi spun: *Ia stai puțin. Oare am văzut o diplomă pe vreunul dintre pereți? Oare „Doctor” n-o fi prenumele lui?* Că nu pare medic decât așa, cu titulatura. Faza este că mă aștept la puțin mai mult decât „O să treacă”. E adevărat, vena roșie s-a retras exact cum mi-a spus el că avea să se întâmple și de atunci am întâlnit multe persoane cu lipoame, care o duc bine mersi. Dar eu sunt american și poate tocmai de aceea vreau ca lucrurile să aibă nume mari. În plus, am pretenția la puțin mai multă dramă. Mi-ar plăcea să aud: „Am făcut niște analize și am descoperit că suferiți de ceea ce se cheamă afecțiune ganglionară bilaterală sau, mai pe înțelesul dumneavoastră, o ruptură cartoidală a septrumului venos. Câinii au așa ceva mai tot timpul și în cele mai multe cazuri mor. Din acest motiv trebuie să tratăm problema cu cea mai mare precauție”.

În contul celor 50 de dolari vreau să plec din cabinetul medical cu ochii în lacrimi; în schimb, mă simt ca un ipohondru, unul dintre puținele lucruri care chiar nu mă caracterizează. Și dacă medicul meu curant francez mă cam lasă rece, medicul parodont compensează cu vârf și îndesat. Am de spus numai lucruri bune despre doctorul Guig care, din punctul de vedere al gingiilor, m-a readus cu picioarele pe pământ. De două ori în cursul relației noastre medic-pacient de zece ani mi-a făcut două intervenții chirurgicale. După aceea, mai precis anul trecut, mi-a extras cei patru incisivi inferiori, mi-a făcut niște găuri adânci în maxilarul de jos și mi-a cimentat doi pivoți. Însă, întâi de toate, a stat de vorbă cu mine și mi-a explicat procedura folosind o sumedenie de cuvinte pompoase, datorită cărora am putut și eu să mă simt năpăstuit de soartă și important.

— Operația va avea loc miercuri dimineață la ora nouă și ar trebui să dureze cel mult trei ore, mi-a spus el în

Narator

13

Să explorăm diabetul cu bufnițe

franceză, ca de obicei. În aceeași seară, la ora șase, veți merge la medicul dentist pentru implanturile temporare, așa că vă rog să nu vă planificați nimic pentru ziua respectivă.

Când am ajuns acasă, l-am întrebat pe prietenul meu, Hugh:

— Oare unde avea impresia că m-aș fi putut duce știrb de patru dinți?

La doctorul Guig îmi fac programare pentru operații și consultații, dar de igiena mea orală se ocupă regulat, de două ori pe an, o asociată a acestuia, doctorița Barras. Este greu de descris în cuvinte ce-mi poate face în gură și, pentru că de fiecare dată transpir, am început să iau cu mine încă un rând de haine, cu care mă schimb înainte de a părăsi cabinetul.

— Haideti, Monsieur Sedaris, vă purtați exact ca un copil, îmi spune ea chicotind.

Acum un an, când am ajuns la control, am anunțat-o că îmi curățam dinții cu ață dentară în fiecare seară. M-am gândit că asta avea să-mi aducă o serie de laude gen: „Cât de serios și de disciplinat sunteți!”. În schimb, doctorița Barras mi-a spus:

— Oh, dar nu este nevoie de așa ceva.

La fel a reacționat și când m-am plâns de spațiile dintre dinți.

— În tinerețe am purtat aparat și poate că ar fi cazul să port din nou, i-am zis eu.

Un stomatolog american mi-ar fi recomandat un consult ortodontic, dar doctoriței Barras i s-a părut doar că exageram.

— Aveți ceea ce noi, francezii, numim „dinți sănătoși tun”, mi-a spus ea. De ce Dumnezeuului ați prefera să-i schimbați?

— Păi, poate pentru că pot folosi cordonul de la halatul de baie pe post de ață dentară?

— Hei, gata cu ață dentară. Aveți metode mai bune să vă petreceți serile.

Presupun că la asta se referea când a spus „dinți sănătoși tun”.

Doctorița Barras avea o mamă bolnavă și o pisică cu blană lungă, pe nume Andy. În timp ce stăteam pe scaun cu gura larg deschisă și transpiram, ea plimba retractorul electric pe sub gingiile mele și mă punea la curent cu noutățile survenite în viața ei de la ultimul consult. Întotdeauna plec cu gura plină de sânge; cu toate acestea, aștept cu nerăbdare următoarea programare. În afară de Hugh, ea și doctorul Guig sunt oamenii *mei* și, chiar dacă aş exagera numindu-i prieteni, cred că mi-ar duce dorul dacă aş crăpa din cauza unui lipom.

Ceva similar mi s-a întâmplat și cu medicul meu stomatolog, doctorul Granat. Nu el mi-a făcut implanturile – acestea au căzut în sarcina unui specialist în implantologie –, ci mi-a luat mulaje și s-a asigurat că dinții călcau perfect. Acest lucru s-a întâmplat în iarna lui 2011, de-a lungul a cinci ședințe. Mergeam la cabinet o dată pe săptămână. Mă cocoțam pe scaunul ajustabil și mă lăsam pe spate cu gura deschisă. „*Ça va?*” – adică „E totul în regulă?” –, mă întreba el după fiecare cinci minute, la care eu răspundeam cu un sunet ca de clopoțel: „Î-hî”.

Implanturile sunt montate în două etape. Primii dinți care sunt fixați, cei provizorii, sunt butucănoși și nu au culoare. Următorii sunt mult mai șlefuiți și ceva mai colorați, ca să se potrivească cu restul. Cei patru incisivi falși sunt lipiți între ei ca să formeze o punte care este plasată în poziție cu o șurubelniță adevărată. Dat fiind că dinții influențează mușcătura, poziționarea acestora

trebuie să fie perfectă, așa că dentistul îi tot punea și îi tot scotea, ca să facă mici ajustări. Îi punea, îi scotea. Iar și iar. Și, când ajungeam în acest punct, deja nu mai simțeam nicio durere, astfel că stăteam cuminte în scaun, încercând să fiu un pacient docil.

Doctorul Granat are un televizor mic, montat aproape de tavan, care stă mereu cu volumul la minimum și care, de fiecare dată când ajung eu, este dat pe un program francez de călătorii — Voyage. Odată am urmărit un grup de oameni care împopoțonau un iac. Mă rog, nu puneau pe animal șiraguri de luminițe, dar tot păreau să-și bată joc de el: funde, clopoței și, pe vârfurile coarnelor, teci aurite.

— *Ça va?*

— *Î-hî.*

În altă săptămână am fost duși undeva în Africa, unde o familie de cinci membri săpa o groapă pe sub ceva care părea o vizuină de șoareci. Asistenta doctorului Granat a intrat ca să-i adreseze o întrebare și când mi-am reîntors privirea spre ecran, șoarecii fuseseră jupuiți și înfițiți în niște bețe, de ziceai că erau kebab. Atenția mi-a fost distrasă din nou și când m-am uitat iar în sus, familia din Africa frigea șoarecii la un foc de tabără, după care îi mânca folosind doar degetele.

— *Ça va?* m-a întrebat doctorul Granat, la care eu am ridicat o mână, semnul internațional pentru „Am ceva important să vă comunic”.

După ce mi-a scos șurubelnița din gură, am arătat înspre ecran.

— *Ils ont mangé des souris en brochette*, i-am spus eu, asta însemnând „Au mâncat șoareci pe băț”.

Doctorul Granat s-a uitat la micul televizor și mi-a zis:

— *Ah, oui?*

Fiind un telespectator fidel al canalului de călătorii, nu-l surprinde nimic. A văzut de toate și-n plus este un

turist împătimit. La fel și doctorul Guig. Cât despre doctorița Barras, în ultima vreme n-a prea fost în niciun loc spectaculos, dar cum ar putea, cu o mamă bolnavă? Cu toți acești specialiști într-ale dentistului din viața mea, ați zice că n-ar fi trebuit să arăt ca un dovleac știrb. Ați zice că ar fi trebui să fiu în stare să mușc dintr-un porumb fiert sau măcar să pot rupe carnea de pui de pe un os, dar așa ceva nu avea să se întâmple vreun an sau doi, adică până nu aveau să mi se fixeze incisivii centrali și cei laterali, care erau ceva mai șubrezi.

— Dar chiar și după aceea tot va trebui să vin regulat la control, nu? l-am întrebat pe doctorul Granat, în pragul unui atac de panică. Asta nu înseamnă că m-am vindecat de parodontoză, nu?

Am trecut de la a-i evita pe medicii dentiști și pe specialiștii în protetică dentară la a-i hărțui la propriu, nu pentru cine știe ce zâmbet ca la Hollywood, ci pur și simplu pentru că îmi place compania lor. Mă simt fericit în saloanele de așteptare, în care mesele de cafea sunt pline ochi de reviste *Gala* și *Madame Figaro*. Îmi place felul în care mormăie în franceză pe sub măștile chirurgicale. Nici unul dintre ei nu mi se adresează niciodată cu David, chiar dacă îi rog mereu să facă asta. Pentru ei sunt Monsieur Sedaris, adică nu tata, ci o versiune continentală, mai mică. Monsieur Sedaris cu patru implanturi în maxilarul inferior. Monsieur Sedaris cu dinți sănătoși tun, care transpiră atât de rău, încât de fiecare dată părăsește cabinetul mai slab cu două kilograme. Da, acesta sunt eu, cel care arată spre toaletă și care îl întreabă pe recepționist dacă poate fuma ceva acolo, cel care coboară încet pe scări îmbrăcat cu alte haine decât cele cu care a venit, cel cu un zâmbet amar, pătat de sânge, cel care numără zilele care au mai rămas până să se poată întoarce în acest sistem bizar de asistență medicală.

Libris.RO

Respect pentru oameni și cărți

Flăcău' lu' tata

Era iarnă. Mă aflam la New York și ardeam gazul până la începerea unui film. Grămezile de zăpadă depuse pe borduri în urmă cu o săptămâna începuseră să se topească și eram atent la tot jegul din ele, când aud un tip zbierând: „Prindeți-l pe pungaș!”. Cunoșteam această expresie, dar nu prea mai auzai pe nimeni folosind-o, așa că am presupus că era vorba despre o glumă – un fel de „cameră ascunsă” sau vreun student care regiza un film.

— Prindeți-l pe pungaș, a repetat bărbatul care stătea în fața unui aprozar numit Fairway, de pe Broadway colț cu 74th.

Avea un păr ferchezuit, de culoarea cositorului, care îi acoperea doar partea din spate și lateralele capului, mijlocul fiind chel și roșu din cauza frigului. Tipul purta o geacă groasă de iarnă și când m-am apropiat de el am văzut că pusese mâna pe umărul unui puști. Intenția lui nu era să tragă de el, ci mai degrabă să aducă la cunoștința celor din jur că acesta făcuse ceva rău, astfel că tot striga:

— Prindeți-l pe pungaș, prindeți-l pe pungaș!

M-am întrebat ce făcuse băiatul și cred că nu eram singurul, judecând după persoanele strânse în jurul meu, dintre care multe se opriseră special sau măcar slăbiseră pasul ca să ia parte la scenă. Pe jos a căzut un obiect argintiu și,

Narator

19

Să explorăm diabetul cu bufnițe

exact când mi-am dat seama că era un marker permanent, din magazin a ieșit în grabă un cuplu – s-a dus glonț lângă el, astfel că am presupus că erau părinții lui.

— Prindeți-l pe pungaș! a repetat tipul. Desena graffiti pe cutia poștală!

Mă așteptam ca părinții lui să spună ceva de genul „Ce ziceți că făcea?”, dar, în loc să-l muștruluiască pe băiatul lor, care avea o mutră vinovată, s-au întors către tipul care îl prinsese, zicându-i:

— Cu ce drept îl atingeți pe fiul nostru?

— Dar cutia poștală, a încercat bărbatul să le explice.

L-am văzut...

— Nu-mi pasă ce făcea, a zis femeia. Nu aveți niciun drept să-l atingeți pe fiul meu.

Făcea totul să sune ca o chestie de natură sexuală, de parcă tipul îi pusese copilului mâna pe fund, în condițiile în care nu făcuse altceva decât să-l atingă ușor pe umăr.

— Cine mama dracului te crezi? a continuat femeia întorcându-se către soțul ei și spunându-i: Douglas, sună la poliție.

— Asta și făceam, i-a răspuns el.

În timp ce-l urmăream pe tatăl puștiului formând numărul de la poliție, mi-am zis: *Hai, serios? Asta e reacția ta?* Dacă aș fi avut 13 ani și aș fi fost prins desenând graffiti pe o cutie poștală, părinții mei i-ar fi mulțumit tipului și i-ar fi strâns mâna. „Ne ocupăm noi de-aici”, l-ar fi asigurat ei. După care, de față cu toată lumea, mi-ar fi dat o mamă de bătaie – nu mi-ar fi tras așa, niște palmețe, ci m-ar fi ars pe bune, cu dinți scoși și rugăminți de îndurare. Și asta n-ar fi fost decât începutul. Nu doar că mi-ar fi confiscat alocația, dar m-ar fi pus să-mi răscumpăr libertatea dacă aș mai fi vrut să am vreodată așa ceva: fiecare oră petrecută în afara camerei mele avea să mă coste un dolar, ceea ce ar fi însemnat, eu știu, vreo 17 dolari la valoarea actuală.

— Dar cum aveți impresia că aș putea munci dacă nu am voie să ies din cameră? i-aș fi întrebat eu miorțându-mă.

— La asta ar fi trebuit să te gândești înainte să distrugi cutia poștală, mi-ar fi zis tata, în timp ce mama mi-ar fi ținut mâinile la spate, ca tata să mă poată lovi cu o crosă de golf – în coaie.

Nu m-ar fi apărât niciodată orbește și nici nu ar fi vrut să afle versiunea mea, pentru că asta m-ar fi plasat pe picior de egalitate cu un adult. Dacă un necunoscut te acuza de ceva ilegal, era vina ta din start. Sau ar fi putut fi vina ta. Sau măcar te-ai fi putut gândi să faci acel lucru. Nu era loc de negociere, de „parenting” cum se întâmplă-n ziua de azi. Acum nu vezi decât mame tinere care-și plimbă prin magazine plozii de trei ani, care zici că-s argint viu. Numele copiilor sună așa, prezidențial, iar părinții au tendința de a se purta cu ei în consecință. „Mami aude foarte bine ce spui despre dulciuri”, zic ele, „dar acum are nevoie să nu o mai tragi de păr și să pui la loc bomboanele gumate învelite în ciocolată.”

„Nu!”, zbiară McKinley sau Madison sau Kennedy sau Lincoln sau bebelușul Reagan, cu fața ca o sfeclă. Când văd astfel de scene, simt nevoia să mă bag în seamă. „Ascultă”, îmi vine să le spun, „nu sunt părinte, dar mi se pare că cea mai bună soluție este să-i tragi o scatoalcă peste față. N-o să înceteze cu bâzâitul, dar măcar așa vei ști de ce o face.”

Nu înțeleg cum rezistă cuplurile astea ore în șir, noapte de noapte, să-și adoarmă plozii citindu-le cărți despre mâți pierduți sau foci care poartă uniformă și apoi s-o ia de la capăt la comanda copilului. În familia mea, mama și tata ne băgau la culcare cu doar trei cuvinte simple: „Tacă-ți fleanca!”. Asta era întotdeauna ultima expresie pe care o auzeam înainte să se stingă lumina. Desenele pe care le făceam nu stăteau lipite de ușa frigiderului sau altundeva,

Narator

21

pentru că ai noștri le tratau ca atare: ca pe niște gunoaie. Nu ei locuiau într-o casă de copii, ci noi locuiam într-o casă de adulți.

Nici în privința mâncării nu aveam voie să ne exprimăm preferințele. Am un prieten al cărui puști de 7 ani nu pune gura pe nimic care nu este alb. Dacă aș fi făcut la fel cu părinții mei, mi-ar fi zis „Prea bine” și mi-ar fi trântit sub nas un castron de pastă, după care, un zgârci și, dacă aș fi fost cuminte, poate niște spermă. Nu se pune problema că erau stricți cu noi din vreun motiv anume. Nu erau răi. Pur și simplu, pe-atunci regulile erau altele, în special cele legate de pedepsele corporale. Nu numai că-ți puteai lovi propriul copil, dar îi putea lovi chiar și pe cei care nu erau ai tăi. Când eram în clasa a V-a, cineva de pe strada noastră a făcut-o pe mama curvă.

— Nu făceam nimic ieșit din comun, i-a spus ea lui tata. Veneam cu Lisa spre casă de la un control medical, când a apărut băiatul ăsta de niciunde și a-nceput să urle.

Însărcinată în patru luni cu fratele meu Paul, și-a aprins o țigară și și-a pus un pahar de vin dintr-o carafă uriașă, care stătea lângă prăjitorul de pâine.

— Ce băiat? a întrebat-o tata, care tocmai se întorsese de la muncă și stătea în bucătărie, cu un pahar de gin cu gheață în mână.

În fața lui, pe blat, erau niște biscuiți și un triunghi de brânză topită, care băltea într-un sos auriu.

— Nici să nu-ți treacă prin minte așa ceva, mi-a spus în timp ce mă întindeam după cuțit. Este al meu, ce dracu’.

— Dar nu pot măcar să...

— Dacă vrei o gustărică după muncă, ia-ți o slujbă, mi-a zis el uitând, probabil, că nu aveam decât 11 ani.

— Ia zi, cum îl cheamă pe băiatul care a făcut-o curvă pe mama ta? m-a întrebat el. Zi-mi cum îl cheamă, ca să mă pot duce să vorbesc cu el.

I-am spus că nu știam și s-a uitat la mine dezamăgit, așa cum te-ai uita la cineva care pare picat de pe altă planetă.

— În cazul ăsta, poți măcar să presupui?

— Habar nu am.

Nimeni de pe strada noastră nu ar fi avut vreun motiv s-o urască pe mama. Mai mult ca sigur că fusese un băiat care doar a reprodus o înjurătură pe care tocmai o învățase – cam târziu, dat fiind că toată strada o știa deja de luni bune.

— Înseamnă „cățea”, le-am explicat eu surorilor mele, dar și „o femeie morocănoasă, care nu te lasă să fii tu însuți”.

Ziua în care mama a fost făcută curvă nu a fost ieșită din comun. Ca de obicei, tata tocmai se întorsese de la muncă. Băuse un pahar și mâncase niște crănțanele. Când mama ne-a chemat la masă, și-a dat jos geaca și pantalonii și s-a așezat lângă noi. În sus era îmbrăcat ca de muncă – avea o cămașă călcată și o cravată cu nodul slăbit –, dar în jos era doar în chiloți și cu picioarele goale.

— Așadar, mama mi-a spus că cineva i-a adresat în această după-amiază un cuvânt nu tocmai elegant, a-nceput el întorcându-se către surorile mele. Voi erați cu ea în mașină. Aveți idee despre cine ar putea fi vorba?

Lisa a presupus că ar fi fost Tommy Reimer, nu pentru că ar fi apucat să vadă asta, ci pentru că scena se petrecuse aproape de casa lui.

— Tommy Reimer, zici?

Tata s-a uitat peste masă, la mama, și a întrebat-o:

— ăsta nu este unul dintre puștii lui Arthur?

— Hai, Lou, las-o baltă, i-a răspuns mama.

— Cum adică s-o las baltă? Este clar că un puști care folosește astfel de cuvinte are o problemă și vreau să mă asigur că nu se va mai repeta.

Narator

23

— Poate că am înțeles eu greșit, i-a spus mama. Sau poate că m-a confundat. Mai mult ca sigur că asta a fost.

— O să stau de vorbă cu el și o să mă asigur că rezolvăm situația, a zis tata, asta însemnând că subiectul era închis și că puteam trece la altă discuție.

După ce am crescut și am plecat de acasă, mama a început să mănânce târziu, de cele mai multe ori singură și în fața televizorului, mult după ce îi servea cina lui tata, dar atunci, la fel ca majoritatea familiilor de pe strada noastră, mâncam împreună la șase. În seara respectivă, soarele nu apusese încă. Era început de septembrie și, chiar dacă nu mai știu ce mâncam, țin minte că mi s-a strâns stomacul când am auzit soneria de la intrare.

Oh, Doamne, mi-am spus în gând și sunt convins că la fel au făcut și restul de la masă, asta pentru că, dacă era ora mesei și suna cineva la ușă, tata ținea morțiș să deschidă el și să-i spună foarte ferm celui care ne deranja că nu era o idee bună să-i întrerupă pe oameni de la masă. Putea fi o femeie de pe strada noastră sau chiar un prieten. Putea fi o cercetașă care vindea prăjiturele sau un ciudat cu cine-știe-ce petiție, dar, indiferent de cine ar fi fost, când se deschidea ușa, persoana aflată de cealaltă parte avea aceeași expresie siderată, derutată, mascată de o întrebare elegantă, politicoasă, de genul: „Domnule, unde vă sunt pantalonii?”

În ziua respectivă, Lisa plecase mai repede de la școală. Unul dintre colegii ei trebuia să-i aducă tema și, temându-se că ar fi putut fi chiar el, a sărit în picioare și a fugit în cealaltă cameră spunând:

— E-n regulă, răspund eu.

Tata s-a ridicat și el de pe scaun, după care s-a așezat la loc spunând:

— Zi-i cui o fi că suntem la cină, fir-ar să fie.

După aceea s-a uitat încruntat la mama:

— Cine naiba vine la ora asta?

Am tras cu toții cu urechea, ca să ne dăm seama cine era și, când am auzit-o pe Lisa spunând: „Oh, bună, Tommy”, tata s-a ridicat de la masă și s-a dus direct la ușă. Când am ajuns și noi, băiatul, care era cu o clasă mai mic decât mine, stătea suspendat cu spatele lipit de unul dintre pereții de lemn ai garajului. Tata îl luase de gât și-acum era în aer, cu piciorușele bălăngănindu-i-se.

— Tată, am strigat noi. Tată, încetează. Nu este el. Tu îl cauți pe Tommy Reimer, dar ăsta e Tommy Williams!

— Cine ziceți că e?

Îmbrăcat cu cămașa de birou și-n chiloți, tata părea puternic, dar și foarte caraghios, ca un urs care era împopoțonat pentru un interviu de job.

— Lou, pentru numele lui Dumnezeu, lasă băiatul jos, i-a spus mama.

Tata i-a dat drumul, moment în care Tommy s-a chircit, chinuindu-se să respire. Era un puști durduliu, iar fața sa, care de obicei era palidă și plină de pistrui, semăna acum cu o felicitare de Sfântul Valentin.

— Hei, fiule, i-a zis tata devenind brusc amabil.

I-a pus mâna pe umăr și a continuat:

— Ești bine? Vrei niște înghețată? Ce-ai zice de niște înghețată?

— E-n regulă, a zis Tommy cu o voce ca un orăcăit de broscoi. Cred că vreau să mă duc acasă.

— Ba nu vrei, i-a zis tata trăgându-l înăuntru. Ne-ar plăcea să stai puțin cu noi. Intră și așază-te cu noi la masă.

După aceea s-a întors către mine și, coborând puțin vocea, mi-a spus:

— Găsește niște înghețată, fir-ar să fie.

Dacă am fi avut ceva bun în casă, ceva care să se apropie măcar de înghețata *adevărată*, ar fi fost mâncat de mult. Fiind convins de asta, am trecut pe lângă frigiderul

Narator

25

din bucătărie și pe lângă cel din magazia de unelte și m-am oprit la cel din subsol, unul care ziceai că fusese abandonat. În spatele unor pui înghețați, cumpărați în urmă cu câțiva ani de la reduceri, și a unor fripturi învelite ca niște castane într-un strat de gheață cu dăre de sânge, am găsit un tub de lapte înghețat cu aromă de vanilie și culoare de puroi. Zăcea înghețat de atât timp că până și eu, un copil, m-am simțit bătrân când am văzut eticheta cu prețul. „Douăzeci și cinci de cenți! În ziua de azi nu mai ieși nimic la banii ăștia.”

Gândul care mi-a trecut prin cap și faptul că amicul meu stătea la masa noastră cu gâtul roșu ca o pasăre botgros spune foarte multe despre acele vremuri. Chiar dacă Tommy ar fi scăpat din captivitate și s-ar fi dus acasă într-un suflet, este foarte puțin probabil ca părinții lui să fi sunat la poliție, darămite să ne dea în judecată și să ne trimită la adăpostul pentru săraci. Când tatăl său s-ar fi întâlnit pe stradă cu tatăl nostru, nu i-ar fi adresat cuvinte grele. Și de ce-ar fi făcut-o? Nu era ca și când băiatul său ar fi dat colțu', ci doar fusese privat de oxigen un minut. Și oare nu tocmai asta l-a făcut mai puternic?

În timp ce deschideam laptele înghețat, am observat că se dezghețase înainte de a fi pus în congelator, astfel că, sub vreo doi centimetri jumătate de ceva care semăna cu zăpada, exista o chestie cu o textură ciudată, lucioasă și atât de tare că îndoia lingurița și se desprindea în așchii subțiri, translucide. M-a secăt de energie până am reușit să cioplesc îndeajuns de mult cât să umplu un castron, dar am reușit până la urmă. După aceea i l-am dus lui Tommy și i l-am pus sub nas. A fost ciudat să-l văd cu un desert în față în timp ce noi, restul, încă mâncam cina. Puștiul a stat nemișcat preț de un minut, zgâindu-se la castron și cli-pind. Tata a interpretat asta ca o reacție de mirare.

— Da, i-a spus. Este toată a ta. Sunt convins că mai putem găsi dacă mai vrei.

Tommy s-a uitat la noi cu ochii cât cepele, după care s-a întins după linguriță.

— Așa, flăcău' lu' tata. Mănâncă.

Narrator

27

Libris.RO

Respect pentru oameni și cărți

Dintre toate expresiile de care noi, americanii, avem tendința să abuzăm, cred că cea mai enervantă este: „Și nevăzătorii sunt oameni”. Or fi, nimic de zis, dar când spui lucrul ăsta pare că ești moralist și empatic, ca și când toți amicii tăi ar fi nevăzători – ceea ce probabil că nu este adevărat. Personal, nu cunosc niciun nevăzător, cu toate că tipul de la care obișnuiam să-mi cumpăr ziarele avea niște cataracte foarte avansate. Ochiul său stâng era acoperit de un petic, iar cel drept îmi amintea de cerul dintr-un film cu vârcolaci – părea o lună acoperită de nori. Mă rog, chiar și așa, avea ochi îndeajuns de buni să vadă o monedă canadiană de 2 cenți.

— A, nu, nici să nu vă gândiți, mi-a spus înșfăcându-mă de mână, ultima dată când am cumpărat de la el.

M-am tras imediat înapoi și i-am zis:

— Da, vă rog sssă mă ssscuzăți. Cred că tre’ să mă duc în altă parte.

În mod normal, aș fi spus „e vremea să mă duc”, dar am vrut să-l fac să creadă că eram canadian, ceea ce ar fi putut fi adevărat dacă m-aș fi născut câteva sute de kilometri mai la nord. Nenorocitul naibii pe jumătate chior. M-am săturat să mai empatizez cu cei de-o teapă cu el.

Narator

29

Să explorăm diabetul cu bufnițe

A doua cea mai enervantă expresie din lista mea este: „Nu o să uit niciodată...”. Când îi aud pe cei din jurul meu spunându-mi asta, îmi zic: *Bla-bla, încă o poveste plictisitoare*. Să vă povestesc ce s-a întâmplat la o petrecere organizată în fiecare an cu ocazia zilei de 4 iulie, în complexul de apartamente în care locuiesc. Am participat și eu vara trecută, împreună cu Teddy, un tip care stătea cu două etaje mai jos, și o tipă de la parter. Stăteam pe marginea piscinei și focul de artificii tocmai se terminase, când dintr-odată, pe nepusă masă, Teddy își fixează privirea pe apa din bazin.

— Nu o să uit niciodată ziua în care s-a înecat fata mea de 5 ani, ne-a spus el foarte îndurerat, ca și când evenimentul avusese loc cu doar o săptămână înainte, și nu cu un an.

Tipa de la parter și-a pus mâna pe umărul lui Teddy.

— Doamne, Dumnezeu, a zis ea. Țsta este cel mai trist lucru pe care l-am auzit vreodată.

În tot acest timp, eu stăteam lângă ei și-mi spuneam că niciodată n-ar trebui să spui „niciodată”, mai ales în ceea ce privește lucrurile pe care le-ai putea uita. Oamenii îmbătrânesc și ai fi surprins de câte lucruri ar putea uita. De exemplu, cu câteva săptămâni înainte, o sunasem pe mama ca să o felicit cu ocazia zilei ei de naștere. Împlinea 80 de ani.

— Sunt convins că ți-ai fi dorit ca tata să mai fie în viață, i-am spus eu. În felul ăsta ați fi putut sărbători împreună.

— Dar *este* în viață, mi-a răspuns mama.

— Serios?

— Păi, da, serios, mi-a zis ea. Cine ai impresia că a răspuns la telefon?

Itată-mă așadar, la doar 50 de ani, uitând că tata nu murise încă! Mă rog, în apărarea mea, trebuie să știți că

nici nu mai are mult. Momentan este sănătos, dar nu mai face niciunul dintre lucrurile pe care obișnuia să le facă: de exemplu, nu-mi mai dă bani și nu mă mai învață să merg cu bicicleta.

Sunt lucruri pe care le uiți în mod natural – parolele de la calculator sau relația nesfârșită a tatălui tău cu viața –, după cum sunt și lucruri pe care nu le poți uita, oricât de mult ți-ai dori asta. Odată, când eram în clasa a III-a, l-am surprins pe câinele nostru, Pepper, smulgând capul unui iepuraș. L-a smuls pe bune, ca și cum ai deschide capacul de la un flacon de aspirine. Îmi amintesc totul de parcă s-ar fi întâmplat ieri, în timp ce momentul în care mi s-a născut primul copil este ca un vid în capul meu. Știi că mă aflam în sala de nașteri. Îmi amintesc că ascultam ceva la walkman, dar n-am nici cea mai vagă amintire legată de momentul în care a venit pe lume copilul. Nici măcar nu vă pot spune dacă a fost fată sau băiat, dar cred că este ceva normal când ești la prima căsnicie.

Cu toate acestea, nu am să uit niciodată walkmanul meu, respectiv greutatea lui și felul în care intra perfect în buzunar. Evident că în ziua de azi ar fi echivalentul unei cărămizi pe care o tot cari cu tine, dar, la vremea respectivă, era greu să-ți imaginezi ceva mai modern. După ce a fost lansat pe piață primul iPod, îmi amintesc că mi-am zis că nu avea să reziste mult. Ciudat, nu? Probabil că, în trecut, așa au gândit și babalâcii noștri ciudați când a fost inventată mașina, numai că acum ciudatul eram eu. Am ținut cu dinții de walkman până când a apărut cel mai mic model de iPod, așa-numitul iPod shuffle, moment în care l-am lăsat baltă și mi-am cumpărat un iPod.

În plus, m-am recăsătorit, dar n-a durat decât până la lansarea iPodului nano, pe care copilul meu din căsătoria respectivă – sunt mai mult ca sigur că era băiat – mi l-a aruncat în toaletă, dimpreună cu portofelul și cheile de la

Narator

31

Să explorăm diabetul cu bufnițe

mașină. În loc să bag mâna după el și să mă murdăresc pe mâini, mi-am părăsit nevasta și copilul și m-am mutat unde locuiesc acum, în complexul menționat mai devreme. M-am gândit să-mi cumpăr alt nano, dar am așteptat o vreme, după care mi-am cumpărat un iPhone, pe care îl folosesc în special ca să nu-mi sun niciuna dintre fostele neveste și niciunul dintre copiii pe care m-au păcălit să-i am cu ele. Este un mare efort pentru ochi, dar îl folosesc și ca să citesc ziarele pe el, așa că na-ți-o p-asta, vânzătorule de ziare – acum eu sunt pe jumătate chior, iar tu ai rămas fără slujbă!

După iPhone-ul 2 a urmat modelul 3; am sărit peste modelele 4 și 5 în așteptarea modelului numărul 7 care, din câte am înțeles de la specialiști, poate fi folosit și ca armă cu electroșocuri*. Și un obiect mai puțin pe care să fiu nevoit să-l car după mine. Păi, nu asta este menirea tehnologiei? Să-ți facă viața mai ușoară sau să ți-o complice? Să-ți lărgescă orizonturile? Să-ți dea posibilitatea și să mergi la avocat, și să asculți un album Styx, și să citești necrologurile din orașul în care locuiesc părinții tăi, și să faci un filmuleț cu unii care protestează pe motive rasiale, și să trimiți SMS-uri, și să reduci pe cineva la tăcere – toate în același timp?

În orașul în care locuiesc eu este ilegal să faci toate aceste lucruri la volan, astfel că o să mă mut undeva unde libertatea mai înseamnă ceva. Nu vă spun unde anume, pentru că nu vreau să mi se ia urma. Menționez doar că este vorba despre unul dintre puținele state în care debilizii mintal au dreptul prin lege să dețină arme de foc. În trecut erau limitați la portul de mușchete, dar acum au voie să poarte la vedere sau să țină ascuns orice obiect la care are dreptul o persoană sănătoasă. Iar dacă ți se pare că un tip

* În original, Taser.

care suferă de boli mintale nu ar trebui să aibă dreptul să meargă cu o carabină cu țevă retezată* la biserica în care se mărită fosta lui prietenă, atunci ești parte din problemă. Adevărul este că persoanele duse cu pluta – care, de fapt, sunt doar niște oameni obișnuiți, dar neînțeleși – au același drept la autoapărare ca noi, restul.

Dacă trăiești ca un om liber, imaginația ți-o poate lua la sănătoasa. Dacă m-aș fi născut în statul în care urmează să mă mut, nu se știe ce aș fi putut deveni – un specialist în chirurgie dentară sau, cine știe, poate chiar guvernatorul unei întregi zone rurale a Statelor Unite. Alți regi mi-ar fi adus tribut în șepteluri sau în pietre prețioase, dar, în adâncul ființei mele, n-aș fi fost prea diferit de ceea ce sunt acum: un tip banal cu un telefon, care așteaptă ziua în care să-și poată cumpăra unul și mai bun.

Narator

33

Să explorăm diabetul cu bufnițe

* În original, *sawed-off shotgun*.

Libris.RO

Respect pentru oameni și cărți

Pierderi de memorie

Întotdeauna mi-am spus că atunci când voi împlini 50 de ani voi deveni pasionat de operă, dar nu așa, ca orice muritor de rând, ci cu toată seriozitatea: voi studia compozitori, mă voi apuca să învăț italiană sau, cine știe, poate chiar îmi voi cumpăra o capă. Părea un domeniu căruia numai o persoană matură i s-ar fi putut dedica, acesta fiind motivul pentru care am amânat momentul atât de mult. Și uite că am împlinit 50 de ani, dar în loc de operă am devenit pasionat de înot. Sau, mai bine spus, am devenit pasionat *din nou* de înot. Am învățat să înot la 10 ani, când am început să iau lecții la clubul din Raleigh. Există un loc și mai bun decât acesta, cel din Carolina, dar nu cred că primeau yankei. Și nici evrei, dacă nu mă înșală memoria. Cât despre negri, nu-mi amintesc alții în afară de angajații cărora toată lumea, inclusiv copiii, li se adresa pe numele mic. În timp ce tipul de la bar era Ike, eu eram domnul Sedaris, chiar dacă aveam doar 11 ani.

Clubul mai de Doamne-ajută funcționa pe principiul că și Raleigh conta, că familiile care locuiau aici erau de toată stima și că aveau nevoie de un loc în care să se bucure una de compania celeilalte fără să se simtă jenate în vreun fel. Dacă nu ni s-ar fi părut o idioțenie, clubul din Raleigh ar fi ajuns la sapă de lemn. În schimb, atitudinea

Narator

35

Să explorăm diabetul cu bufnițe